

vergadering **C86**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 14 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het visitatierapport inzake de specifieke lerarenopleiding – 708 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over anderstalige nieuwkomers/leerlingen uit de Frans-Belgische grensstreek – 713 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de deelname van onderwijspersoneelsleden aan professionaliseringstrajecten – 727 (2015-2016)	11

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het visitatierapport inzake de specifieke lerarenopleiding – 708 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het rapport 'De Onderwijsvisitatie Specifieke Lerarenopleiding verkorte procedure. Een onderzoek naar de kwaliteit van de SLO in Vlaanderen', neergelegd door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) in december 2015, behandelt de hervisitatie van een aantal specifieke lerarenopleidingen (SLO).

De feitelijke visitatie vond plaats in 2011-2012, maar achttien opleidingen aan vijftien verschillende instellingen kregen daarbij, op één of meerdere punten, een onvoldoende. Conform het besluit van de Vlaamse Regering van 25 april 2014 waren de aanbieders van deze opleidingen in de mogelijkheid om zelf een hervisitatie aan te vragen, op basis van een door henzelf opgesteld zelfevaluatie-rapport.

Onder de vijftien instellingen waarvan sprake zijn er tien centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), één hogeschool, namelijk MAD als onderdeel van PXL, twee schools of arts, namelijk de Erasmushogeschool Brussel (EHB) en LUCA, de richtingen Lichamelijke Opvoeding en Maatschappijwetenschappen en Filosofie aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), en de Evangelische Theologische Faculteit.

In het rapport werd telkens een gedetailleerd overzicht geboden van iedere SLO afzonderlijk. Zeventien van de achttien SLO's verkregen in globaal een positieve eindbalans bij de hervisitatie. Alleen de SLO van CVO Lommel-Overpelt (Lino) blijft onvoldoende scoren.

Wanneer we het hele rapport diagonaal doornemen, valt het op dat de meeste onderdelen door de commissie inderdaad als 'voldoende', zijnde conform de basiseisen, worden beschouwd, maar dat de 'onvoldoenden' vooral gelden voor onderdelen zoals 'eisen professionele en academische gerichtheid van het programma', 'beoordeling en toetsing van het programma', en 'evaluatie resultaten' met betrekking tot de interne kwaliteitszorg.

We zien ook dat de meeste zelfevaluatie-rapporten vertrokken vanuit een positieve ingesteldheid. De visitatiecommissie merkte daarbij een positieve dynamiek op die in 2011-2012 nog niet aanwezig was, zowel op het vlak van inhoud als organisatie. De kwaliteit van de SLO's – zo kunnen we aannemen – ligt hoog. Aandachtspunt voor het beleid blijft wel de kwaliteitszorg aangaande de lectoren en de academische en professionele gerichtheid van het programma. De VLUHR wijst er ook op dat ze niet altijd op voldoende begeleiding vanuit directie of coördinatie kan rekenen. Tegelijk valt het op dat de wil en het engagement onder de lesgevers wel aanwezig zijn, en het rapport vermeldt dit ook expliciet. Ik vond het ook belangrijk om dit te vermelden.

Minister, ik heb hierover meerdere vragen. Welke concrete maatregelen worden voorgesteld opdat lesgevers aan de specifieke lerarenopleiding in de toekomst over een grotere vakdidactische en academische expertise zouden beschikken?

Dergelijke visitaties, zoals voorgesteld in voorliggend rapport, zullen in de toekomst niet meer gebeuren. Zijn er alternatieven mogelijk om de specifieke lerarenopleiding via een overkoepelende kwaliteitszorg te toetsen? Wat gaat er nu met de SLO van CVO Lino gebeuren?

Zoals gezegd onderstreept het rapport een opvallende dynamiek binnen de opleidingen, al dan niet gestimuleerd door de visitaties. In welke mate verwacht u dat, dixit de visitatiecommissie: “de spanningsboog van de ingezette verbeteringen en bijsturingen in de komende jaren verder aangehouden kan worden”?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mevrouw Brusseel, ik dank u voor uw vraag, waaruit duidelijk een positieve teneur waar te nemen valt.

Ik ben inderdaad heel tevreden met de positieve dynamiek die in dit rapport te lezen valt, een dynamiek die zich ongetwijfeld ook zal doorvertalen naar de studenten. Binnen de taskforce lerarenopleiding is dit ook van bij de start benadrukt. U weet dat deze werkgroep zich buigt over de toekomst van de lerarenopleidingen in Vlaanderen. In de taskforce zitten vertegenwoordigers van de opleidingsverstrekkers, dat zijn de hogescholen en universiteiten, en de centra voor volwassenenonderwijs. Ook het afnemende veld is vertegenwoordigd, dat zijn de onderwijskoepels en het Gemeenschapsonderwijs (GO!). De vereniging voor lerarenopleiders en van de vereniging voor studenten, zijn ook aanwezig in de taskforce.

De taskforce voert beleidsvoorbereidend werk uit om uiteindelijk tot een hervorming van de lerarenopleiding en het toekomstige opleidingslandschap te komen. Het concept dat uit dit overleg komt, maar nu nog in de schoot van de taskforce voorbereid wordt, moet een antwoord geven op hoe de lesgevers van de lerarenopleidingen in de toekomst over de best mogelijke vakdidactische en academische vaardigheden kunnen beschikken.

Het kwam hier al eerder aan bod dat de specifieke lerarenopleidingen in 2012 voor het eerst werden gevisiteerd. Het resultaat was inderdaad niet voor iedereen positief, maar het proces werd wel door alle actoren als heel waardevol onderschreven. De visitatie heeft toch al een aantal veranderingen in de opleidingen teweeggebracht. Op zich is het dan ook heel normaal dat de hervisitatie spreekt van een positieve dynamiek en van opleidingen in beweging.

Onze lerarenopleidingen zijn de voorbije periode heel vaak tegen het licht gehouden. Er waren de visitatie van de specifieke en de geïntegreerde lerarenopleidingen en er was de beleidsevaluatie en de daaropvolgende beleidsgroepen. In overleg met alle stakeholders willen we die lerarenopleidingen vanuit hun sterktes verder laten groeien.

De taskforce heeft het niet alleen over de hervorming van de lerarenopleiding en het toekomstige landschap, maar neemt ook de kwaliteitszorg als aandachtspunt mee.

De visitaties zoals voorgesteld in het rapport, zullen in de toekomst niet meer gebeuren, toch niet meer op dezelfde manier. U vroeg hoe dit dan zal gebeuren en ook wat er specifiek zal gebeuren voor de lerarenopleidingen van het CVO Lino. U weet dat het CVO Lino het enige CVO is dat globaal een onvoldoende scoorde op de hervisitatie. Conform het besluit van de Vlaamse Regering van 25 april 2014 betreffende het nemen van een uitsluitingsbesluit en het geven van een waarschuwing aan bepaalde aanbieders van de specifieke lerarenopleiding, moet die opleiding worden afgebouwd vanaf 1 september 2016.

Dit betekent dat de betrokken instelling geen nieuwe cursisten meer mag inschrijven, maar dat alle cursisten die ingeschreven waren tijdens het academiejaar 2015-2016 en op 1 september 2016, en minimaal twaalf studiepunten van de specifieke lerarenopleiding behaald hadden, hun opleiding wel nog mogen afmaken aan de instelling tot en met het academiejaar 2017-2018. Ze kunnen dus hun traject nog voleindigen.

Op welke manier de externe kwaliteitszorgsystemen van het hoger onderwijs toegepast zullen worden op de lerarenopleidingen, is ook onderwerp van de taskforce. Er zijn dus twee sporen. Ik hoop u de komende weken duidelijkheid te kunnen verschaffen over hoe we de toekomst van het opleidingslandschap zien.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het lag een beetje in de lijn van wat ik verwachtte. Het is inderdaad heel belangrijk dat de taskforce heel grondig werk levert om de hervorming van de lerarenopleiding voor te bereiden. Als ik u goed begrepen heb, worden alle mogelijke vragen die we nu hebben, in het mandje van de taskforce gelegd. Ik kan me daarin vinden, het is wijs om op die manier te werk te gaan.

De vertegenwoordiging in die taskforce lijkt mij op het eerste zicht voldoende divers. Ik kan kort zijn, voorzitter. Ik wens vooral te onderstrepen dat men vanuit die taskforce voldoende aandacht moet hebben voor de kwaliteitszorg. Dat blijkt toch wel een belangrijk punt te zijn, aangezien het nu op een andere manier moet worden gegarandeerd dan voorheen. Ook moet er veel aandacht gaan naar de kwaliteit van vakdidactiek, naar de kwaliteit van de wetenschappelijke onderbouw van de lerarenopleidingen.

Ik wil ook pleiten voor iets meer aandacht in Vlaanderen voor onderzoek in het domein van de didactiek. Wij investeren enorm in onderzoek, in academisch onderzoek. Een tijd geleden – ik denk in de vorige legislatuur – hebben wij in deze commissie hoorzittingen gehouden over de kwaliteit van de lerarenopleiding. Toen bleek ook dat onderzoek in het domein van de didactiek heel specifiek misschien nog wel wat meer aandacht zou kunnen krijgen in Vlaanderen. Daar pleit ik ook voor. De academische gerichtheid van elke lerarenopleiding moet wat mij betreft gegarandeerd zijn en duidelijker uit de verf komen. Ook wanneer de lerarenopleiding niet wordt georganiseerd in een academische sfeer, aan de universiteit, moet dat gegarandeerd zijn.

Ik denk dat we hierover in de toekomst nog interessante debatten kunnen voeren. Ik sluit hier dus mee af.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het is een interessante vraag om uitleg en een interessant antwoord. Minister, kunnen we op relevante tijdstippen verslag krijgen van de werkzaamheden van de taskforce zodat we de debatten inhoudelijk kunnen volgen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het is inderdaad goed om dat op geregelde tijdstippen verder op te volgen.

Ik wil nog twee zaken inbrengen. Ik heb het al verschillende keren gezegd en zal het ook blijven zeggen: één leraar beïnvloedt in zijn carrière duizend leerlingen, duizend toekomstige medeburgers. We mogen er met andere woorden niet mee talmen de kwaliteitseisen en problemen die uit het rapport naar voren zijn gekomen, aan te pakken. Elke generatie, elke leraar die uitstroomt en op een aantal punten minder sterk zal zijn, is een hypotheek op de toekomst.

Naar aanleiding van de vraag om uitleg van mevrouw Brusseel, wil ik ook nog eens de kwestie die zich op het terrein voordoet onder de aandacht brengen. Studenten die logischerwijze een academische lerarenopleiding zouden volgen, kiezen er op het terrein voor om naar een SLO te gaan omdat in de praktijk de idee leeft dat

dat gemakkelijker zou zijn, dat men zich daarvoor minder moet inzetten. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Dan zijn we niet bezig over kwaliteit – ze krijgen namelijk hetzelfde diploma en mogen hetzelfde doen – maar dan vangt de ene aanbieder vliegen af van de andere door zich op een andere manier te organiseren. Minister, ik wil u vragen daar zeer expliciet aandacht aan te schenken en dat probleem op korte termijn te bekijken, ook in aantallen en verschuivingen.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, dat wat zich aan kwaliteitszorg als probleem stelt binnen de SLO's mag een aandachtspunt zijn voor alle opleidingen hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5). Zij worden namelijk geconfronteerd met dezelfde problematiek. Het is goed om te bekijken hoe we ook op dat niveau de kwaliteitszorg goed kunnen uitbouwen en de instellingen de mogelijkheid kunnen bieden om dat ook op een degelijke manier toe te passen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor alle aanvullende opmerkingen. Mevrouw Brusseel, ik denk dat u een geruststelling vindt in het regeerakkoord en de beleidsnota. Uw opmerkingen zijn namelijk meegenomen in mijn initiële beleidsnota, zeker als het over kwaliteit gaat.

Hetzelfde geldt trouwens ook voor de opmerkingen van de heer Daniëls, die ik ook onderschrijf.

Mijnheer De Meyer, u hebt een punt wat de terugkoppeling betreft over de werkzaamheden in de taskforce. Ik zal misschien een tipje van de sluier oplichten. Er zijn morgen weer vergaderingen. Ik zou graag vier dossiers met elkaar in cadans houden. Die dossiers zouden de komende periode alle vier hun beslag moeten kunnen krijgen.

Het eerste dossier betreft de krijtlijnennota over de toekomstige lerarenopleiding. Wij willen vanuit de taskforce maximaal naar een consensusmodel groeien. Daarom is het ook zo belangrijk dat de SVO's mee in die taskforce zitten. De vakbonden zitten daar nog niet mee in. We hebben afgesproken dat we het met hen zullen doorspreken zodra we het concept met de opleidingsverstrekkers en het afnemend veld hebben.

Het tweede dossier is de globale toekomst van ons volwassenenonderwijs. U weet dat SLO daar een onderdeel van is. Ik heb geen zin om in de komende periode brokken apart te behandelen die nu in het volwassenonderwijs zitten en zo de indruk te wekken kipkap te willen maken van het volwassenonderwijs. Ik wil het dus liever wat parallel bekijken.

Het derde dossier zijn de hbo5-lijnen. Waar horen die thuis in de toekomst? Hoe ziet dat eruit?

Tot slot is er een dossier dat we samen met minister Homans beheren, het NT2-aanbod (Nederlands als tweede taal) dat voor een stuk natuurlijk ook over ons volwassenonderwijs gaat.

Die vier dossiers zijn vrij substantieel met elkaar verweven en worden het best een beetje op dezelfde cadans bekeken.

Ook voor de hbo5 is er trouwens een werkgroep.

Collega's, ik voorzie dat de werkgroep in de komende periode zelf tot een voorstel zal komen. Dan moet dat uiteraard worden bekeken binnen de regering en uiteraard ook hier binnen deze commissie. Ik wil toch vragen om de werkgroep nu een paar weken te laten werken, want die mensen werken goed door.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, ik heb daar niet meer zoveel aan toe te voegen. We zullen de komende weken inderdaad kunnen zien wat het resultaat is van die werkgroepen.

Het lijkt mij ook wijs om een aantal zaken parallel te behandelen.

Ik heb geen verdere vragen of opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over anderstalige nieuwkomers/leerlingen uit de Frans-Belgische grensstreek – 713 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Mijn vraag om uitleg past in de rondetafel-gesprekken die ik heel intensief voer met de directeurs van het basisonderwijs in West-Vlaanderen. Die gesprekken leveren heel veel op, ook heel wat informele informatie, die ik u nog wel zal doorgeven.

De vraag om uitleg die ik nu stel, leeft eigenlijk bij diverse schooldirecteurs. Ik ben zelf tien jaar schooldirecteur geweest, maar heb daar nooit echt bij stilgestaan. Zelf werd ik er niet echt mee werd geconfronteerd, maar het gebeurt wel vaker. De Vlaamse regelgeving voorziet in extra ondersteuning aan anderstalige leerlingen die nog maar pas in België zijn aangekomen. Dat is uiteraard zeer goed. Je kunt die extra uren ondersteuning aanvragen wanneer die leerlingen zich in je school aanbieden, ook gedurende het schooljaar. Die uren worden op een correcte manier gebruikt om Nederlands te leren en te oefenen, de nieuwe taal te leren kennen en veel aandacht te geven aan dat praktische taalgebruik. Die uren zijn echt wel een meerwaarde voor die kinderen omdat ze op die manier beter kunnen functioneren in de klassen zelf.

Er zijn wel vreemde situaties. Ik geef een voorbeeld. Voor leerlingen die in Frankrijk wonen en bij ons naar school komen, mag je dergelijke uren aanvragen. Dat mag je echter niet doen voor kinderen die juist over de grens in België wonen. Dat zijn namelijk Belgische leerlingen, en die vallen uit dat systeem van die extra uren ondersteuning voor anderstalige leerlingen. Die leerlingen komen echter ook terecht in de klaswerking, maar beheersen de Nederlandse taal absoluut niet. Ze spreken Frans en geen Nederlands, hoewel ze in België wonen. Zo komt men in de problemen.

Minister, is dat een hiaat in de wet? Ik weet dat het geld kost en dat er heel wat problemen zijn. Is er volgens u echter een wijziging mogelijk in de regelgeving zodat ook de kinderen die in België wonen en die het echt nodig hebben, een beroep kunnen doen op die ATN-uren (anderstalige nieuwkomers) in het kader van het ATN-onderwijs?

Het zou een meerwaarde zijn dat die leerlingen op dat vlak worden ondersteund. Het zou vooral een hulp betekenen voor de leerkrachten die worden geconfronteerd met het feit dat ze alle vakken moeten geven in de klas, maar dat de kinderen onvoldoende de taal beheersen om onmiddellijk mee te zijn met de lessen. Zo zijn de specifieke vaktermen van bijvoorbeeld wiskunde niet gekend

bij die leerlingen. Ze hebben het heel moeilijk om in te pikken en lopen dan ook achterstand op in de klas. Ik merk dat de kinderen die wel kunnen gebruikmaken van die ATN-uren, rapper stappen vooruit zetten om dan vlugger mee te kunnen in de gewone klaswerking.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mijnheer Vandenberghe, ik ben het met u eens dat een goede kennis van het Nederlands een belangrijke voorwaarde is voor een succesvolle schoolloopbaan, en ook voor integratie. U weet dat de Vlaamse Regering al heel veel extra maatregelen neemt om scholen die veel anderstalige leerlingen hebben en met extra uitdagingen kampen, extra ondersteuning te bieden, zowel qua omkadering als qua werkingsmiddelen. Dat lijkt me geen fout signaal, integendeel.

Als in het basisonderwijs de thuistaal niet de onderwijstaal is, dan is dat een van de leerlingenkenmerken op basis waarvan scholen bijkomende lestijden en werkingsmiddelen genereren. Alle anderstalige leerlingen die met beide ouders, of met één ouder en de broers en zussen een andere taal dan het Nederlands spreken, tikken aan wat dit leerlingenkenmerk betreft. Dat staat eigenlijk los van de vraag of ze in België gedomicilieerd zijn of niet, in Vlaanderen, Brussel of Wallonië. Het staat ook los van de eventuele duur van hun verblijf in België. Ook leerlingen die hier geboren zijn, maar wier thuistaal niet het Nederlands is, genereren dus SES-lestijden (sociaal-economische status) en SES-werkingsmiddelen, en die worden dan geïntegreerd in het totale pakket van omkadering en werkingsmiddelen.

Iets anders is de extra ondersteuning die scholen krijgen voor het onthaalonderwijs aan anderstalige nieuwkomers. Het onthaalonderwijs is een specifiek en tijdelijk onderwijsaanbod dat tot doel heeft anderstalige nieuwkomers die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen. Dat onthaalonderwijs heeft twee onderdelen: het gaat niet alleen over het aanleren van Nederlands, maar ook over het bevorderen van de sociale integratie en het wegwijzen van de leerlingen in onze samenleving. Dat staat dus eigenlijk los van datgene waarin we voorzien qua extra SES-middelen.

Het accent ligt daarbij duidelijk op het feit dat men een nieuwkomer is, nieuw in ons onderwijssysteem en nieuw in onze samenleving. Dat veronderstelt een afbakening van de term 'nieuwkomer'. Decretaal is bepaald dat een anderstalige nieuwkomer een leerling is die het Nederlands niet als thuis- of moedertaal heeft én nog geen jaar ononderbroken in België verblijft. Bovendien mag de anderstalige nieuwkomer niet langer dan negen maanden zijn ingeschreven in een school met het Nederlands als onderwijstaal, de vakantiemaanden uiteraard niet meegerekend. De grote meerderheid van de anderstalige nieuwkomers zijn asielzoekers, zeker vandaag, maar ook adoptiekinderen, kinderen van expats, kinderen die via gezinshereniging naar België komen, behoren tot die groep anderstalige nieuwkomers.

Het kan dus inderdaad zo zijn dat een leerling die in Frankrijk woonde en naar België verhuist, tijdelijk extra omkadering voor anderstalige nieuwkomers genereert, terwijl een anderstalige leerling die al langer dan een jaar in Menen woont, geen anderstalige nieuwkomer meer is en dus geen extra middelen voor anderstalige nieuwkomers genereert. Je moet de beide dus zeer duidelijk van elkaar onderscheiden. Het is dus niet de woonplaats die het verschil maakt, maar wel de verblijfsduur in ons land en het aantal maanden in het Nederlandstalig onderwijs. Beide leerlingen zullen evenwel extra SES-omkadering en extra SES-werkingsmiddelen genereren. Voor de SES-werkingsmiddelen wordt in basisonderwijs een bedrag van 64 miljoen euro besteed. In het secundair onderwijs is dat 43 miljoen euro.

Ik kan dus absoluut begrijpen dat scholen de onderwijsvraag van de beide leerlingen als zeer gelijkaardig ervaren, dat ze vragen vanwaar dat onderscheid komt. Ik vraag me echter af of het wel zo wenselijk zou zijn om die verblijfsduur in België te schrappen als voorwaarde, waardoor de leerling uit Menen ook een anderstalige nieuwkomer zou worden. Dat zou er immers voor zorgen dat elke anderstalige leerling die voor het eerst instroomt in ons onderwijs, als anderstalige nieuwkomer zou worden beschouwd, ook al is die hier geboren. We zouden die dan ook wegwijzen moeten maken in onze samenleving, wat eigenlijk niet meer aan de orde is. Dat zou dus wat vreemd zijn, mochten we het op die manier doen.

Die systemen zijn complementair. Het zijn twee goede vormen van omkadering: enerzijds wordt in extra omkadering voorzien voor alle anderstalige leerlingen, anderzijds wordt in extra omkadering voorzien voor anderstalige nieuwkomers. Er is natuurlijk wel een verschil in tijd: in het ene geval komt die werking en omkadering er een jaar later, een jaar na de inschrijving, terwijl de nieuwkomers dat natuurlijk onmiddellijk krijgen gedurende een beperkte periode.

Toen dat systeem is gemaakt, is daar vrij goed over nagedacht. Ik vind ook dat het vrij goed in elkaar zit. Debatteer er gerust over, maar op dit ogenblik zou ik daar niet zoveel aan veranderen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, de uitleg die u geeft, klopt perfect, niet dat ik daaraan twijfelde. Alles wat u zegt, klopt. Ik kon al die informatie ook nog in mijn vraag hebben gezet, maar dat lijkt me niet echt relevant. Het klopt dat ze complementair zijn, maar de ervaring leert dat men de SES-lestijden die men krijgt, op verschillende manieren kan gaan gebruiken. Daar zijn de scholen enigszins vrij in. Ze moeten wel kunnen verantwoorden bij de inspectie waarvoor de uren specifiek worden gebruikt. Dat is een vorm van 'gekleurde' uren. Die moeten ook voor dat doel worden gebruikt. Ze worden echter veel gebruikt om grotere klassen kleiner te maken. Als scholen met klassen van 28, 29 of 30 leerlingen zitten, dan gebeurt het dat ze die uren moeten gebruiken om die klassen te splitsen. Men kan dan aantonen dat men, door die klassen te splitsen, veel meer aan zorg kan doen binnen de klas. Dat wordt veel gedaan.

Mijn ervaring leert me dat die SES-uren voor die specifieke kinderen eigenlijk niet volstaan. Alles in de basisschool draait immers uiteindelijk om de taal. Bij alle vakken in alle domeinen die we geven, is de taal de basis, het belangrijkste. Als men de taal niet beheerst, dan kan men ook in al die andere domeinen niet mee. Dat is een vaststelling. Je merkt dat die kinderen, die wel in ons land wonen, die taal onvoldoende beheersen. Ze komen soms ook uit achtergestelde gezinnen. Die SES-lestijden zijn dus eigenlijk onvoldoende. Je kunt dat inderdaad geen uren voor anderstaligen noemen, want er is inderdaad het systeem van één jaar aanwezigheid. Ik meen echter dat u er eens over moet nadenken om dat voor die kinderen nog beter te omkaderen, om hen nog beter te ondersteunen. Geef het dan een andere naam of noemer. Het systeem van de SES-lestijden is een goed systeem, maar het is veelal onvoldoende, ook door de grote klassen die we hebben. Ik zou toch willen vragen dat u dat toch eens bekijkt. Onder welke naam dat gebeurt, is voor mij niet belangrijk, maar er moet wel omkadering zijn, zodat die kinderen niet door de mazen van het net glijpen. Als je de taal niet beheerst in de basisschool, dan mis je immers ook wat de andere vakken betreft heel wat. Ik ben dus niet volledig tevreden met het antwoord. De naam is niet zo belangrijk, maar wel de omkadering.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Vandenberghe, ik ben blij met uw betoog. Uw pleidooi sluit eigenlijk naadloos aan bij wat wij al jaren zeggen. Er zijn drie

belangrijke zaken in het onderwijs: taal, taal en taal. Toenmalig minister Frank Vandenbroucke heeft dat indertijd ook gezegd. Ik vind het goed wat u aanhaalt. Dat is ook een van de redenen waarom we mee bekijken hoe we de middelen maximaal kunnen inzetten voor datgene waarvoor ze dienen te worden gebruikt. Ik verwijs naar de discussie van deze ochtend. Dan heb ik het zowel over uren en omkadering als over werkingsmiddelen. Het is ook in dat kader dat de evaluatie van de werkingsmiddelen is gebeurd. Ik ben blij dat sp.a nu ook zelf aangeeft dat we daarnaar moeten kijken, om dat maximaal in te zetten. U hebt absoluut gelijk dat we kinderen maar Nederlands kunnen leren met lestijden. Ik meen dus dat we absoluut bondgenoten zijn wat dat betreft. Ik ben ook blij dat u het verhaal van het veld vertolkt, want het zijn inderdaad de directeurs en de leerkrachten die u dat signaleren, en ons ook. Zij moeten het tenslotte ook doen.

Ik wil gewoon nog een aanvulling geven op het antwoord van de minister. Er is een aangroei van niet-Nederlandstalige leerlingen in het kleuteronderwijs. Met een aantal collega's hebben we een decretale invoeging gedaan die er net voor zorgt dat die middelen worden ingezet voor de totale aangroei van anderstaligen. Het doet er niet meer toe of die nu in Frankrijk, over de taalgrens of waar dan ook wonen. Het gaat over de aangroei van anderstaligen. Eén jaar op het Belgisch grondgebied of niet, dat doet er niet toe. Dat is net wat u aanhaalt. Het is ook om die reden dat we ervoor hebben gepleit om dat te doen.

Of de leerlingen die je in je klas krijgt nu van Meseu of van vlakbij Lille komen, maakt niet uit, want ze kennen geen Nederlands en je moet hen Nederlands leren. Dat is net de reden waarom het in het decreet is ingeschreven en dat de middelen moeten worden ingezet om het Nederlands te bevorderen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik had die reactie van de heer Daniëls verwacht. Ik denk dat sp.a intern ook eens goed zal moeten nadenken, want de voorbije jaren zijn er al veel debatten geweest waarin ik gewaarschuwd ben dat er niet mag worden geraakt aan de criteria om SES-middelen toe te kennen.

Er zijn vier criteria voor SES-middelen. Ik vind persoonlijk ook dat het over veel meer gaat dan taal alleen. Collega Vandenberghe, u zegt dat leerkrachten zeggen dat die SES-middelen niet worden gebruikt voor taal, maar voor allerlei andere zaken en dat ze geen ruimte hebben om ze te besteden aan taal. Dat kan ik natuurlijk moeilijk aanvaarden. U hebt de rapporten van het Rekenhof en anderen gezien. Voor kinderen die aantikken op de vier kenmerken, krijgt de school dubbel zoveel als voor kinderen die niet aantikken. Je moet dan werken aan het versterken van de kinderen op de punten waarvoor ze aantikken. Als dat is 'thuis taal niet Nederlands', dan moet je met het budget dat je krijgt, daar echt wel werk van maken. Vandaar dat het mij een beetje verrast. We zullen hierover nog wel een discussie hebben in de periode die komt.

Als ik uw voorstel probeer te interpreteren, vraagt u om OKAN open te stellen voor iedereen, zoals nu in het kleuteronderwijs gebeurt. Dat is budgettair heel zwaar en ik weet niet waar we die middelen gaan halen. Nogmaals, ik vind persoonlijk dat als we extra middelen en extra omkadering aan scholen geven, die middelen moeten worden gebruikt voor datgene waarvoor ze bedoeld zijn.

Moeten die middelen gekleurd worden, want eigenlijk zijn ze niet gekleurd? Scholen krijgen ze omdat leerlingen aantikken, maar er moet geen – of toch nauwelijks – verantwoording worden afgelegd over hoe ze ze hebben besteed. Er staat ook uitdrukkelijk in het decreet dat er enkel een evaluatie moest gebeuren. Dat is intussen gebeurd door de KU Leuven. Voor mij is het elementair dat scholen kunnen aantonen dat leerlingen versterkt zijn op die punten die de aanleiding vormen om de middelen te geven of te genereren. En dat is zeker ook taal.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik zet het systeem niet op de helling. U hebt dat misschien verkeerd begrepen. Ik heb niet gezegd dat scholen de middelen niet gebruiken, want uiteindelijk controleert de inspectie wel. U zegt dat er niet wordt gecontroleerd, maar de inspectie controleert wel bij een doorlichting of de SES-middelen op een correcte manier worden gebruikt. Ik heb het zelf in januari vorig jaar meegemaakt. Als men de klas splitst van 30 leerlingen naar 15 en men kan aantonen dat door in kleine groepen te kunnen werken, men die problemen ook kan aanpakken, dan zit men ook goed. Het is niet alleen de bedoeling om een klas te splitsen, maar men moet ook aantonen dat men met een kleinere groep leerwinst boekt.

Mijn vraag gaat geld kosten, maar probeer dan een aanvulling te doen zodat die kinderen ook nog die extra ondersteuning hebben. Ik wil zeker het systeem niet op de helling zetten. Ik denk ook niet dat ik het zo heb geformuleerd. Alles kost geld, daar ben ik ook mee begonnen, maar het is wel een probleem. Dat wou ik in deze commissie zeggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de deelname van onderwijspersoneelsleden aan professionaliserings-trajecten – 727 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is heel aangenaam om te horen dat dit inderdaad een heel belangrijk probleem is en een belangrijke vraag rond een belangrijk thema.

De professionalisering van onze leerkrachten en directieleden is een cruciaal punt in het lopende loopbaandebat. Niet alleen zorgt het veranderende onderwijslandschap ervoor dat het lerarenberoep veelzijdiger en complexer is geworden, ook de snelle veranderingen die zich in onze maatschappij voordoen, zorgen ervoor dat een kwaliteitsvolle professionalisering een vast onderdeel moet blijven van een carrière in het onderwijs.

In 2013 bracht de OESO het TALIS-rapport (Teaching And Learning International Survey) uit waarin de organisatie het opleidingsgedrag van onze onderwijspersoneelsleden in kaart bracht aan de hand van een internationale enquête.

Aan de Vlaamse enquête namen ruim 3050 onderwijspersoneelsleden uit het lager onderwijs en 3650 onderwijspersoneelsleden uit de eerste graad van het secundair onderwijs deel. De resultaten van Vlaanderen werden vervolgens vergeleken met de resultaten van veertien andere Europese landen voor het secundair onderwijs en met vier andere Europese landen voor het lager onderwijs.

In december heeft de Universiteit Antwerpen de resultaten uit dit rapport onderworpen aan een ruime analyse – die vormde de basis voor mijn vraag. Uit de analyse kwamen enkele geruststellende resultaten naar voren. In de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek namen meer dan negen op de tien directeurs en negen op de tien leerkrachten deel aan cursussen, congressen en/of observaties.

Wanneer we kijken naar de gemiddelde tijd die leerkrachten en directieleden besteden aan opleiding, zien we geen onverdeeld positieve cijfers. In vergelijking

met de leerkrachten uit andere Europese landen, hebben de Vlaamse leerkrachten uit de eerste graad van het secundair onderwijs samen met hun Franse collega's, in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek het minst aantal dagen besteed aan professionalisering van hun opdracht.

Vlaamse leerkrachten scoren met vier dagen significant lager dan hun Europese collega's, die er gemiddeld negen dagen aan besteden. De leerkrachten uit het lager onderwijs doen het weliswaar iets beter dan hun collega's uit het secundair onderwijs, maar scoren met gemiddeld vijf dagen toch ook iets lager dan de gemiddelde zes dagen opleiding van de vergelijkende landen. Dezelfde tendens zien we voor directieleden van de eerste graad van het secundair onderwijs. Daar besteedt een directielid gemiddeld acht dagen aan opleiding, terwijl het cijfer bij de Europese collega's op gemiddeld dertien dagen ligt. Voor de directeurs uit het lager onderwijs zijn de cijfers iets positiever. Daar is de opleidingsfrequentie vergelijkbaar met het Europees gemiddelde van tien dagen.

Ondanks de lagere tijdsinvestering op het vlak van professionalisering kunnen we bij de Vlaamse leerkrachten een grote opleidingshonger vaststellen. Uit de resultaten blijkt namelijk dat er een grote opleidingsbehoefte bij oudere leerkrachten is op het vlak van ICT. Bij de categorie van leerkrachten met minder werkervaring zien we dan weer een grote nood aan opleidingen op het vlak van leerlinggedrag en klasmanagement.

Minister, welke conclusies trekt u uit de resultaten van het onderzoek? Wat is uw visie op het professionaliseringstraject van onze leerkrachten? Bent u van plan om leerkrachten meer tijd te laten investeren in professionalisering?

Welke beleidsmaatregelen wenst u aan deze resultaten nog te koppelen? Zult u deze elementen meenemen tijdens de besprekingen van het loopbaanpact en zo ja, op welke manier?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mevrouw Celis, ik dank u voor de vraag. Het is een gevoelig punt. We hebben het vandaag al gehad over het leraar-worden, nu gaat het over het leraar-zijn en het accuraat up-to-date blijven.

Het zal u niet verbazen dat ik vind dat naast een kwalitatieve initiële lerarenopleiding, we een heel samenhangend proces van professionele ontwikkeling nodig hebben om leerkrachten te helpen bij het verwerven van een aantal attitudes, kennis en vaardigheden.

Laat me eerst een nuancerende bemerking maken bij het TALIS-onderzoek. Dat onderzoek beoogde zowel formele als niet-formele vormen van professionalisering. Formele vormen zijn cursussen, workshops, onderwijsconferenties, seminars en observatiebezoek. Het TALIS-onderzoek wilde beide in kaart brengen, maar enkel de tijdsbesteding van de formele vormen werd officieel bevraagd. Al het niet-formele zit er dus niet in.

Formele vormen van professionalisering zijn tamelijk gemakkelijk te kwantificeren. Het rapport van de Universiteit Antwerpen geeft wel aan dat Vlaamse leerkrachten minder uren samenwerken en overleggen dan hun internationale collega's. En het klopt dat Vlaamse leerkrachten gemiddeld minder tijd besteden aan formele vormen van professionalisering in vergelijking met andere Europese landen.

Als we dieper gaan kijken en naar de factoren zoeken die aan de basis van deze vaststelling zouden kunnen liggen, wordt het nog interessanter. De onderzoekers stellen vast dat het vooral lerarenkenmerken zijn die de verschillen in de formele professionele ontwikkeling tussen Vlaamse leerkrachten verklaren. Zo werd er

een statistisch significante samenhang gevonden van professionele ontwikkeling met werkregime en mentoring. Leraren die mentor zijn, nemen intensiever deel aan professionele ontwikkeling dan leraren die geen mentor zijn. Ook heel verbazingwekkend is dat leraren die minder dan 50 procent werken, ook veel minder intens deelnemen aan formele professionele ontwikkeling.

Ik stel vooral vast, in navolging van mijn voorganger, dat er nog veel kansen voor professioneel leren onderbenut blijven, zeker op het vlak van collectief leren, de samenwerking en uitwisseling tussen leerkrachten zoals co-teaching, het observeren van lessen en het feedback geven. Ook daar zijn we niet zo goed in. Het lesgeven blijft in veel scholen nog vaak een individuele activiteit, en dat vind ik bijzonder jammer.

Wat is de visie op de toekomst? Uiteraard is professionalisering van groot belang, net zoals de begeleiding van leerkrachten. Leerkrachten moeten de kans krijgen en nemen om zich gedurende hun hele loopbaan professioneel te blijven ontwikkelen. Ik wil zeker initiatieven nemen die leerkrachten aanmoedigen en ondersteunen om hun kennis en vaardigheden op te bouwen en blijvend te versterken.

Een paar maanden geleden was er in het gebouw waar ik werk op de zesde verdieping een deeldag. Leerkrachten konden er hun ervaringen delen over Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM). Ik ben er gaan spreken. Er waren honderden leerkrachten en het was fantastisch om te zien hoe bevruchtend het was voor elkaar. Achteraf werd gezegd dat ze dit veel vaker zouden moeten doen, dat ze er veel vaker tijd voor zouden moeten nemen, dat het veel meer opbrengt dan het lezen van vier handboeken. Bovendien kost het ook nog eens minder tijd. We kunnen ook vanuit de overheid bijdragen aan het bevorderen van zo'n cultuur.

Maar ik vind dat professionalisering niet enkel de verantwoordelijkheid van de leerkrachten is. Ook de schoolleiding kan een cruciale taak vervullen. De directeur speelt een ondersteunende rol in het creëren van een schoolklimaat waar samen leren als team mogelijk wordt gemaakt en waar dat ook organisatorisch mogelijk gemaakt en zelfs gestimuleerd wordt. Elke school heeft ook de verantwoordelijkheid en de ruimte om daar werk van te maken in het kader van een ruimer personeelsbeleid en interne kwaliteitszorg. Ook de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen dit fel stimuleren.

Ik verwijs nog eens naar Klasse – dat wordt een klassieker. Het meest recente themanummer van Klasse was er eentje over samen leren. Ik kan u deze lectuur warm aanbevelen. Er wordt nog eens geduid hoeveel leerkanalen leerkrachten krijgen als ze deel uitmaken van een ruimer team met verschillende expertise, en hoe snel ze kunnen verbeteren.

We zetten momenteel dus ook in op het sensibiliseren via verschillende kanalen. In maart organiseert mijn departement een studiedag rond 'samen werken, samen leren' en dan zullen we nogmaals proberen om alles uit de kast te halen.

Tot slot: begeleiding en professionalisering van leerkrachten is ook een belangrijk element binnen het loopbaandebat. De gesprekken daarover zijn volop bezig.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Er zaten heel veel herkenbare elementen in. Het klopt inderdaad dat mensen die mentors zijn binnen de scholen een heel grote bereidheid tonen naar vormingen rond professionalisering.

Ik kom even terug op onze reis destijds naar China en Zuid-Korea. We hebben op meerdere plaatsen gezien dat het in de lesopdracht van het team van zeer jonge leerkrachten zat om, wanneer zij lesvrij waren, lessen te volgen bij collega's. Die

lessen werden gefilmd en later collectief besproken. Dat lijkt mij een heel mooi gegeven om te kunnen leren en professionaliseren.

Anderzijds is het inderdaad nog altijd zo dat er heel veel les wordt gegeven, liefst in de eigen en besloten wereld, met de deur dicht en zonder pottenkijkers. Misschien is het voor een deel een mentaliteit die er moet uitgroeien om wat los te komen van dat veilige systeem.

U bent geëindigd met te zeggen dat u die professionalisering zeker in het loopbaandebat een zeer belangrijke plaats zult laten innemen. Ik ben daar zeer blij om. Het meer op maat kunnen werken is zeer belangrijk, zo gaf het TALIS-rapport ook aan. Zo is er voor oudere leerkrachten een ander verwachtingspatroon dan voor beginnende leerkrachten. Ik denk dat dat in het loopbaandebat zeer mooi kan worden meegenomen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u zegt dat niet alleen de leerkracht, maar ook de directies dat soort klimaat moeten ontwikkelen. Ik zou daar nog een groep aan durven toe te voegen: ook inrichtende machten en schoolbesturen kunnen een duwtje geven door bijvoorbeeld ervaringen te delen bij het aanstellen van directies en leerkrachten. Elke leerkracht is wel specialist in een bepaalde materie waarin een andere collega minder specialist is. Het is niet alleen efficiënt en effectief om leerkrachten die als enige van hun team op nascholing zijn gegaan dat nadien te laten doorgeven, maar het is ook goed voor hun eigen welbevinden. Als je met iets van vorming en professionalisering aan de slag kunt gaan om collega's bij te staan, krijkt dat mensen op in hun functie. Daardoor doorbreek je het isolement dat je soms te veel in het onderwijs ziet.

Ik heb zelf leiding gegeven aan een grote groep mensen waarbij deze vorm van leren bijna in het dna van de groep zat. Dat is zo fris, bevrijdend en efficiënt – niet alleen de zachte kant van het leren, maar ook de harde kant – dat ik dat alleen maar kan onderschrijven. Ik hoop dat effectief ook de start van een loopbaan in de lerarenopleiding niet als een fait divers wordt meegenomen, maar als iets dat voor de rest van de loopbaan zou moeten gelden. Zeker voor een groep mensen die aan jongeren lesgeeft, kan het bevrijdend zijn om hun ervaring door te geven aan collega's.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u hebt terecht gezegd dat professionalisering een belangrijk element is in het loopbaandebat.

Collega's, bij vorige vragen hebben we reeds gesproken over de lerarenopleiding en hebben we gewezen op het bijzonder grote belang ervan. Het is een illusie om te denken dat een initiële lerarenopleiding op alle mogelijke terreinen leerkrachten kan afleveren die helemaal af zijn. Daarom is verdere navorming van uitzonderlijk belang.

Ik wilde dezelfde bemerking maken als de heer De Ro en in dezen ben ik het dan ook volledig met hem eens: schoolbesturen spelen op dat vlak een bijzonder belangrijke rol. Zij kunnen mee zorgen voor een schoolcultuur waarin al of niet navorming volgen als belangrijk wordt beschouwd. Het is belangrijk dat zij op dat vlak een goed HRM-beleid voeren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, we zijn al vaker teruggekomen op het belang van levenslang leren en bijscholing, zeker omdat er toch heel wat bij te

leren valt, ook wanneer je al een paar jaar werkt en zeker wanneer je al langer werkt. Er zijn nieuwe technologieën, er zijn vaak ook nieuwe evoluties in je vakgebied. We moeten daar heel sterk op inzetten. Ik kijk ernaar uit om meer te vernemen over de stand van zaken van het lerarenloopbaandebat en over hoe men staat tegenover dat levenslang leren.

Er zijn directeurs die daar heel sterk op inzetten en hun personeelsleden aanmoedigen om ook in de zomerperiode of tijdens vakantieperiodes zaken te leren. Dat kan op verschillende manieren: een uitwisseling met andere scholen of andere landen, het bekijken van een bepaald project enzovoort.

Het is echter nog geen gemeengoed geworden om bepaalde periodes te gebruiken om iets heel vernieuwends te doen. Ik heb daar al eens naar gepeild. Een tijd geleden heb ik een enquête gelanceerd naar alle leraren. We hadden 3515 respondenten, wat toch een mooi cijfer is om links en rechts een conclusie uit te kunnen trekken of toch zeker om bevindingen te kunnen doen die steek houden.

Minister, ik wil even terugkomen op wat u zei. Ik deel daarin voor 100 procent uw mening: leraren kunnen leren van elkaar, zouden wat vaker moeten samenwerken en minder in hun eigen hokje moeten blijven.

Toen ik de leraren vroeg of ze hun startende collega's al hadden gesteund als mentor, bleek dat de meerderheid nog nooit mentor was geweest. Op de vraag of hun directeur hen al had verzocht om hun ervaringen te delen met startende collega's, antwoordde 50 procent dat ze die vraag nog nooit had gekregen, wat behoorlijk veel is. Men probeert startende collega's wel op informele wijze vooruit te helpen. Daar kom je toch al aan 60 procent. Dat is meteen iets helemaal anders. Maar je kunt dus niet zeggen dat er een cultuur is die wordt gedreven door de directeurs om ervaringen te delen en van elkaar te leren. Dat concludeer ik daar alleszins toch niet uit.

Wat het bijscholen betreft, valt het mij toch op dat 70 procent vindt dat er voldoende ruimte is om zich bij te scholen. Als we dan kijken naar de cijfers die mevrouw Celis aanhaalt, vindt men het blijkbaar wel voldoende, maar doet men toch niet zo heel veel op dat vlak. Dat is toch wat jammer. Wat beschouwt men dan eigenlijk als voldoende? Enkele dagen per jaar, terwijl dat eigenlijk niet zo veel is?

47 procent is tevreden over de gevolgde studiedagen. Ook dat is niet zo heel erg veel. Het zou slechter kunnen, maar als men voor een studiedag over een bepaald onderwerp kiest, zou dat toch tot enige voldoening moeten kunnen leiden.

Ik denk dus dat er nog ruimte is voor verbetering op dat vlak. Maar wat ik vooral zie als ik mensen bevraag, is dat men bijleren wel als positief beschouwt en dat men dat wel wil doen. De mogelijkheden om te verbeteren op dat punt en om iedereen daarin mee krijgen, zijn er dus wel.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik wil daar ook even op inpikken. Voordat mevrouw Celis de vraag om uitleg stelde, heb ik al aangegeven dat dit volgens mij een heel belangrijk thema is binnen onderwijs. De onderzoeksresultaten tonen aan waar we staan en wat de uitdaging is. U hebt het zelf gezegd: niet alleen de individuele leerkracht heeft daarin een verantwoordelijkheid, maar ook de schoolleiding en eigenlijk de hele schoolorganisatie.

Ik ben ervan overtuigd dat het cruciaal is en hoop dat het voldoende aan bod kan komen in het loopbaandebat zodat wij binnen onderwijs kunnen evolueren naar een zeer professioneel uitgebouwd personeelsbeleid. Onze leerkrachten, onze mensen binnen onderwijs zijn zo belangrijk voor datgene dat binnen onderwijs

moet gebeuren. De ruimte die wij bieden of tot nu toe hebben geboden om een professioneel personeelsbeleid te voeren in die organisaties, is veel te beperkt.

Volgens mij is dat een enorme uitdaging. Als ik experts inzake arbeidsmarktbeleid beluister en hoor welke uitdagingen op ons afkomen, dan is het duidelijk dat dit punt nog veel belangrijker wordt als we de juiste mensen voor het onderwijs willen aantrekken en houden. Ik hoop dat we goede, sterke mensen zullen kunnen blijven aantrekken, maar dat zal extra aandacht vergen van schoolbesturen en alle personeelsleden die met personeelsbeleid bezig zijn. Ik hoop dat daarvoor in de toekomst de ruimte zal worden gecreëerd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er zitten weinig tegenstellingen in alles wat hier is gezegd. Er zijn erg waardevolle zaken aan bod gekomen. Iedereen heeft zijn hoofdbekommernissen toegelicht. Zoals ik al zei, maken we er werk van, zowel via het Loopbaanpact en de inspanningen ter plaatse als via de administratie. De hier geuite bezorgdheden onderschrijf ik. Het zet het nut van uw vraag in de verf, mevrouw Celis.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ik waardeer dat, minister. Als deze discussie een voorafbeelding is van de teneur van de komende vergaderingen, dan is dat een goede zaak. Er is grote overeenstemming in de hier geuite bedenkingen en ideeën, en we zijn het eens over het belang ervan. Het is een leerproces voor de leerkrachten, maar ook voor schoolleiding en schoolbestuur. De geborgenheid van de klas moet men durven verlaten om de ruimte te creëren opdat men van elkaar kan leren. Men moet uit die comfortzone durven komen en fouten durven maken, want daar is niks mis mee als men van elkaar wil leren. In elk geval zal dit onderwerp in de commissie nog aan bod komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.